

Studium przypadku 3

Mosty i mury – bariery w planowaniu przyszłości

W liceum w niewielkim mieście w południowej Macedonii zbliżał się moment wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej. W czwartej klasie wielu uczniów planowało już studia lub karierę zawodową. Wśród nich była Natalija – cicha, utalentowana dziewczyna z pasją do biologii i ochrony środowiska. Marzyła o studiowaniu ekologii i pracy w organizacji pozarządowej zajmującej się zrównoważonym rozwojem. Wraz ze zbliżającą się maturą coraz częściej słyszała jednak, że jej marzenia są „mało praktyczne”.

Rodzice namawiali ją, by wybrała coś „pewniejszego”.

„Po co ci ekologia? Lepiej idź na ekonomię, będziesz mieć stabilny zawód” – powtarzała matka.

Koledzy i koleżanki planowali wyjazd do dużego miasta, ale Natalija czuła, że jej sytuacja finansowa na to nie pozwala. Dodatkowo często słyszała, że studiowanie ekologii to „zabawa dla bogatych idealistów”.

Z każdą kolejną rozmową czuła, jak wokół niej rośnie niewidzialny mur, zbudowany z cudzych oczekiwań, lęków i stereotypów. Przestała mówić o swoich planach.

„Nie ma sensu tłumaczyć, że chcę robić coś ważnego. Lepiej się nie wychylać” – myślała.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podczas zajęć z doradztwa zawodowego nauczycielka, pani Monika, poprosiła uczniów o przygotowanie „mapy mostów i murów” dotyczącej ich przyszłości. Każdy miał zapisać to, co go wspiera, i to, co go blokuje. Natalija początkowo podchodziła do zadania niechętnie, ale ostatecznie napisała:

Mosty:

- pasja do przyrody
- dobre wyniki z biologii
- wsparcie nauczyciela
- znajomość języka angielskiego
- udział w projekcie o zielonych zawodach

Mury:

- brak wiary we własne możliwości
- opinie innych
- ograniczenia finansowe
- lęk przed porażką
- brak przykładów, że „to się da”

Podczas omawiania wyników zadania pani Monika zapytała:

„Który mur jest największy?”

„Chyba ten, że nie wierzę, że mogę coś zmienić. Że mój głos ma znaczenie” – odpowiedziała cicho Natalija.

Wtedy nauczycielka opowiedziała historię swojej byłej uczennicy, która zaczynała w tym samym miejscu – w małym mieście, bez pieniędzy, ale z ogromną pasją do ekologii. Dziś pracuje w fundacji zajmującej się ochroną wód i prowadzi warsztaty w szkołach.

„Czasem most, którego potrzebujesz, jeszcze nie istnieje. Musisz być tą osobą, która go zbuduje” – podsumowała.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Energia dla Europy

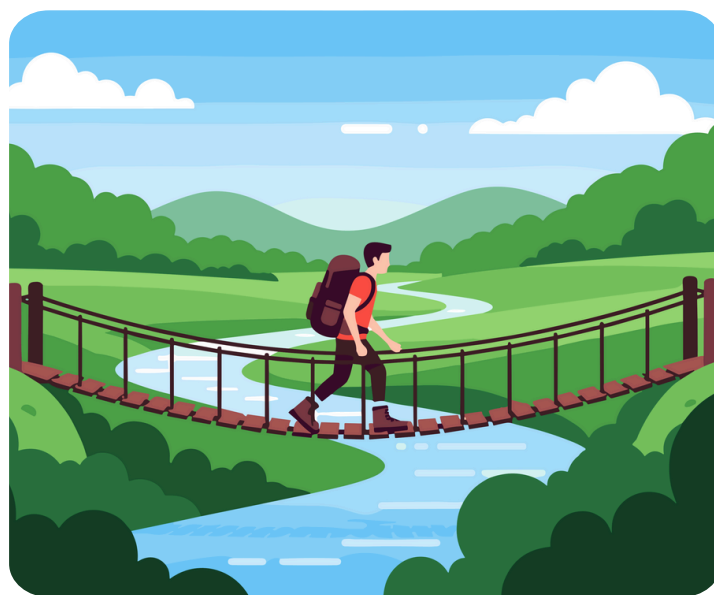
Po tych słowach Natalija zaczęła szukać informacji o stypendiach, wolontariacie i projektach młodzieżowych. Okazało się, że lokalne władze organizują konkurs „Młodzież dla klimatu” i przyjmują pomysły na inicjatywy środowiskowe w regionie. Natalija zgłosiła projekt „Zielony Zakątek” – szkolny ogród z roślinami miododajnymi. Projekt otrzymał wyróżnienie, jednak dla Nataliji najważniejsza była nie sama nagroda, lecz nowo odkryta wiara w to, że jej pomysł może się udać.

Kilka miesięcy później otrzymała stypendium na wyjazd edukacyjny w ramach programu Erasmus+. Po powrocie powiedziała:

„Najtrudniejsze w planowaniu przyszłości nie jest brak możliwości, lecz przekonanie, że nie mamy na nią wpływu. Gdy zaczęłam budować swoje mosty, okazało się, że wiele murów istniało tylko w mojej głowie.”

Jej historia stała się inspiracją dla innych uczniów. Szkoła, zainspirowana działaniami Nataliji, wprowadziła cykl spotkań „Mosty – nie mury”, podczas których uczniowie i absolwenci opowiadali o swoich wyborach, błędach i sukcesach. Nauczyciele zauważyli, że młodzi ludzie zaczęli odważniej mówić o swoich planach i marzeniach – także tych nietypowych.

Natalija dostała się na wymarzone studia z zakresu ochrony środowiska. Dziś, kilka lat później, pracuje w organizacji prowadzącej edukację ekologiczną i wspierającą młodych ludzi w odkrywaniu własnych ścieżek. Często powtarza swoim uczniom:
„Nie bójcie się być inni.
Różnorodność nie jest przeszkodą w budowaniu przyszłości – jest jej fundamentem.”

Pytania do refleksji i dyskusji

1. Jakie „mury” pojawiły się w historii Nataliji? Które z nich były zewnętrzne, a które wewnętrzne?
2. Jakie działania pomogły jej zamienić bariery w „mosty”?
3. Jaką rolę odegrał doradca lub nauczyciel w procesie zmiany?
4. Co sprawiło, że Natalija uwierzyła we własne możliwości?
5. Czy w Twoim otoczeniu są osoby, które zbudowały swój „most” mimo przeciwności?
6. Jakie są Twoje własne „mosty i mury” w planowaniu przyszłości?
7. Jak szkoła, doradca lub społeczność mogą wspierać młodych ludzi w pokonywaniu takich barier?

Dofinansowane ze środków UE. Wyrażone poglądy i opinie są jedynie opiniami autora lub autorów i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy i opinie Unii Europejskiej lub Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Unia Europejska ani Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

Wszystkie rezultaty wypracowane w ramach projektu „Budowanie więzi społecznych” udostępniane są na zasadzie otwartych licencji (CC BY-SA 4.0 DEED). Można z nich korzystać bezpłatnie i bez ograniczeń. Kopiowanie lub przetwarzanie tych materiałów w całości lub w części bez zgody autora jest zabronione. W przypadku wykorzystania rezultatów niezbędne jest podanie źródła finansowania oraz jego autorów.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundacja Energia dla Europy

